

**NOVI DRŽAVNI
SEKRETAR ZA
SLOVENCE V
ZAMEJSTVU IN
PO SVETU
STR. 2**

**PRI SABATINI
NA VERICI
STR. 6**

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 8. decembra 2005 ☼ Leto XV, št. 36, cena: 50 Ft

CAJT ČAKANJA

Lejpa krščanska navada je, ka pred najlepšimi svetki držimo eden cajt, gda čakamo. Čakamo, da bi prišo den, gda sveti-

organizerala. Če tau rejč na naš jezik obernemo, znamenü- je advenstki vejnec. Na koncert so pozvali šest nemški zborov,

terni gezik čuvati, se ga včiti, ga gučati. Spominjau se je na tau tō, kak so preganjali po bojni Nemce, kak so je na silo

rov. Začno je domanji, nemški ženski pevski zbor. Kulturno, lepau so popejvali adventne, božične pesmi. Vsi drugi zbori

*Dolenjesenički nemški pevski zbor je začno koncert
(Foto: Robert Wild)*

mo, ka se je pred več kak dvejezero lejtami narodijo Jezus. Gda te šteli te moje misli, mo že drugo svejčo tō vužgali na adventskom venci, s sterim simbolizejramo štirikedensko čakanje pred svetki.

Lūdje, verniki so si za advent lejpe šege vōzmislili, ka bi cajt čakanja, gda se v dūšaj pripravlamo na svetke, eške lepšoga naredli.

Etak je bilau tau 26. novembra na Dolenjom Seniki, gde je nemška manjšinska samouprava lejpi advenstki koncert - kak oni pravijo Adventskranz -

domanji dolnjesenički zbor je bio sedmi. Sod elovali so na koncerti dolenjisenički mlajši tō, recitirali so, lejpe misli so naprej davali.

Koncert v cerkvi je oprla Hilda Czuczai Škaper, predsednica dolenjeseničke nemške manjšinske samouprave, stera je pozdravila vse zборе. Po tistim je pred mikrofona staupe Dr. Miklós Wenczl, predsednik Zveze nemških samouprav v Železni županiji in županiji Zala. Gučo je od toga - ka je za nas Porabske Slovence tū istina - ka je potrebno ma-

odpelali iz njine domovine. Te mi je napamet prišla knjiga, štero je o Dolenjom Seniki napisala Marija Kozar, izdala go je pa dolenjesenička slovenska samouprava, predgovor je pa napisala novinarka Marija Treiber, stera je rodjena v tej vesi: »*Dolnji Senik. Naravno je bilo, da govorimo več jezikov. V cerkvi in na pogrebu se je slišala pesem v nemščini, slovenščini in madžarščini. Ko so leta 1946 ljudi prisilno izselili, smo ihteli vsi.*«

Po uvodnom guči predsednika se je začno koncert pevski zbo-

so tū tak lepau popejvali, ka je človeki do srca segalo. Cerkev je pa napunjena bila. Napunjena? Nabita. Leko znauvič pa znauvič ugotovimo, ka Dolenji Senik - kak ves, v steroj živi več narodnosti - vkūp drži. Na koncerti so tam bili lūdje nemške, slovenske pa madžarske narodnosti. Dobro je bilau tam biti.

Čakanje. Lejpo čakanje smo doživeli, štero nam mauč da, da naše vsakdanešnje težave preživimo, premagamo. Potrebni so takši svetki.

Irena Barber

DNEVI PRIČAKOVANJA

Spet je leto naokrog, že smo v adventi, ojdli mo k zornicam. Moja otroška leta so bila skromna, ali vse gli lepa in v srci bogata. Lejpi spomin na moje babice mi eške zdaj segreje srce. Leko sam vsaki den šla z njima zazrankomara no k rorate meši, štera je bila v šestoj vōri. Šli smo s posvejti, šturlampi, svečkami, kaj je štoj emo. Iz enega brejga na drugi brejg smo leko vidli, kak lidgé s posvejti dejo. Eden drugomi smo veseli bili. S posvejtami v rokaj smo partili, da je vidimo, tak smo se pozdravali.

Gnes so drugi časi, moderni. Včasini si mislim, ka več dajo na reklame kak pa na sveti advenstni čas. Hvala Bogi, zatok dela Karitas pa leko pomagamo tistim, šteri nas potrebujejo. Nej je vsigdar važen denar, včasi ena topla beseda ali topla dlan velko veselje naredi človeki, steri je sam ali v dūši ranjen. V tom lejpom advenstnom časi pojmo k zornicam, v časi pričakovanja, odrešenja ma vsaki kakšo željo, da bi ma go rojeno dejte prineslo na te naš grejšni svejt. Najbola pa zadovoljstvo, mir lūbezen med ljudmi. Pa zapojmo lejpo pesem: »*Vso Zemljo tema krije in spijo rožice/a cerkev v čast Marije/obhaja zornice. V teh dneh pa kliče nas k preblaženi Devici/advenstni sveti čas.*«

Vera Gašpar

NOVI DRŽAVNI SEKRETAR ZA SLOVENCE V ZAMEJSTVU IN PO SVETU

Po tem, ko je Franc Pukšič 20. julija nepreklicno odstopil, je bilo potrebno imenovati novega državnega sekretarja za Slovence v zamejstvu in po svetu – trinajstega ali štirinajstega po vrsti, bi (lahko) ugotovili statistiki, ki bi dodali, da je edino dr. Peter Vencelj zdržal celi mandat. Vlada Republike Slovenije je na seji 24. novembra za novega državnega sekretarja v svojem Uradu za Slovence v zamejstvu in po svetu imenovala Zorko Pelikana, ki je delo uradno nastopil 1. decembra. Zorko Pelikan se je vrnil na mesto, kjer je bil pred petimi leti, le da je takrat urad spadal v pristojnost zunanjega ministrstva. Novi državni sekretar Zorko Pelikan sodi med zelo dobre poznavalce manjšinske problematike v vseh sosednjih državah, tudi v Porabju, kjer je v imenu Slovenije pred dobrimi petimi leti odprl slovensko radijsko postajo v Monostru. Za imenovanje mu je čestital tudi predsednik Zveze Slovencev Jože Hirnök.

Zorko Pelikan je bil doslej konzul na slovenskem generalnem konzulatu v Trstu. Zato njegovo delo še toliko bolj pozna predsednik Slovenske manjšinske koordinacije – SLOMAK Rudi Pavšič, sicer predsednik Slovenske kulturno – gospodarske zveze v Trstu: »Prepričani smo, da je prav, da na to mesto pridejo ljudje, ki poznajo zamejsko stvarnost.« V sporočilu SKGZ še poudarjajo, da bo v prihodnjem obdobju Državni zbor Republike Slovenije obravnaval in sprejemal novi zakon, ki bo urejal področje Slovencev v tujini, pri čemer bo moral vladni urad odigrati pomembno vlogo posrednika tudi v institucionalnih odnosih z manjšinami. »Pri vsem tem želijo tudi krovne organizacije slovenskih manjšin imeti vlogo tvornega partnerja pri

Od 1. decembra vodi Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu državni sekretar Zorko Pelikan (prvi z leve), ki je leta 2000 predal slovenski radio

iskanju najboljših rešitev, ki naj realno prispevajo k razvoju in utrjevanju slovenskega jezika, kulture in identitete v novem in širšem evropskem prostoru.

Novega državnega sekretarja Zorko Pelikana čaka nekaj zahtevnih nalog tudi med Slovenci na Madžarskem. Zlasti to velja za uresničevanje Sporazuma o zagotavljanju posebnih pravic Slovincem na Madžarskem in prekmurjskim Madžarom. Ker je problem preprost, je toliko težje raz/rešljiv: madžarska stran ne izpolnjuje svojih obveznosti do Porabskih Slovencev niti približno na enaki ravni kot Slovenija pri prekmurjskih Madžarih. Kot v opravičilo (ali izgovor) navaja resne finančne težave v državnem proračunu in tudi pre/velike obveznosti, ki jih ima do vseh trinajstih manjšin. V tem duhu je bila tudi izjava predsednika dr. Lászla Sólyoma

po pogovorih s slovenskim predsednikom dr. Janezom Drnovškom v Lendavi. Predsednik je sicer že ob obisku v Porabju pokazal razumevanje za finančne in druge probleme v šolah in povedal, da se bo zavzel, da bodo majhne narodnostne šole dobile denar po potrebah in ne po številu učencev. Kaj več pa ni zagotavljal niti v Porabju niti na novinarski konferenci v Lendavi. Verjetno tudi zaradi omejenih pristojnosti predsednika države.

Ker madžarska stran ni pristala, da bi v zapisnik 8. seje mešane komisije zapisali konkretne obveznosti do Porabskih Slovencev, je bila seja prekinjena. Dogovorjeno je bilo njeno nadaljevanje še pred poletnimi počitnicami, zelo verjetno v Porabju, vendar drugega, »konkretnega dela« dela mešane komisije še ni bilo in ga letos verjetno ne bo, čeprav je Madžarska dolž-

na sklicati sejo. Kmalu po seji je odstopil sopredsednik mešane komisije in predsednik Urada za zamejske Madžare József Bálint Pataki (do zdaj je vršilec dolžnosti predsednika dr. Béla Szabó), julija pa slovenski sopredsednik Franc Pukšič, ki je funkcijo s polnimi pooblastili opravljal do imenovanja novega državnega sekretarja. Formalnih zadržkov za sejo madžarska stran, ki je po prelaganju le potrdila zapisnik s šeste seje, ni imela, ampak se je – kot kaže – odločila za že preizkušeno »taktiko« zavlačevanja in prelaganja 8. zasedanja mešane komisije.

V Budimpešti je bila seja mešane komisije prekinjena tudi po »zaslugi« sopredsednika Franca Pukšiča (ki je imel odlično »logistično podporo« v veleposlaniku Andreju Gerenčerju, generalnem konzulu Marku Sotlarju, direktorju Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu Janezu Obrezi, predsednikih krovnih slovenskih organizacij in še nekaterih), ker je vztrajal na konkretnih, iz dvostranskega sporazuma izhajajočih obveznostih do Porabskih Slovencev. Tudi zaradi tega sem v Porabju avgusta napisal Pukšič (tudi) po Pukšiču! Zdaj, ko poznam/o novega državnega sekretarja, ki bo tudi sopredsednik mešane komisije in »prvi sogovornik« z madžarsko stranjo, pričakujem/o, da bo gospod Zorko Pelikan vztrajal na »Pukšičevi poti«, seveda v svojem stilu, ki bo verjetno bolj umirjen od predhodnikovega, ne sme pa biti popustljiv. Za dober zgled mu je lahko predsednik državnozbornske komisije Janez Kramberger. Prezreti ne kaže, da madžarska stran ni pripravljena uresničiti tudi tistih nalog, ki, rečemo lahko, niso neposredno in takoj povezane z denarjem. Gre, de-

nimo, za zagotovitev narodnostnih poslanskih sedežev v 386-članskem parlamentu. Ob obisku v Sopronu je predsednik dr. László Sólyom na pogovoru s predsednikom Hrvaške narodnostne samouprave Mijom Karagićem na to temo povedal, da razume pobudo manjšin, vendar je za to potrebno spremeniti Ustavo. Ni pa povedal, da se prihodnje leto kaj takega skoraj ne more zgoditi, ker bodo parlamentarne in lokalne volitve, čas pred volitvami pa ni naklonjen korenitejšim posegom v manjšinsko politiko.

Še tole: Franc Pukšič je večkrat povedal, da je odstopil zato, ker glede na pristojnosti državnega sekretarja v vladi ni uspeval uresničiti nekaterih pomembnih nalog v dobro manjšin. Bil in ostal je prepričan, da bi morali Slovenci v zamejstvu in po svetu imeti »svojega« ministra brez listnice. Tako mislijo tudi v Slovenski manjšinski koordinaciji, ki zastopa interese Slovencev v vseh štirih sosednjih državah, in tako je bilo zapisano v prvotnem osnutku zakona o odnosih Slovenije do Slovencev v zamejstvu in po svetu, vendar je bil 15. člen spremenjen. Enako misli tudi prvi minister za Slovence v zamejstvu in po svetu dr. Janez Dular, ki pravi, da ima državni sekretar premalo pristojnosti in samostojnosti pri svojem delu. Z manjšinami se lahko pogovarja, zelo težko jim karkoli zagotovi. »Če smo imeli v tistih prvih osamosvojitvenih in nelahkih časih ministra, bi ga morali imeti tudi zdaj,« je prepričan dr. Janez Dular.

V imenu uredništva želimo novemu državnemu sekretarju uspešno delo in dosledno zastopanje tudi porabskih interesov tako v Sloveniji kot v stikih in sodelovanju z Madžarsko!

Ernest Ružič

DVOJEZIČNI NAPISI V PORABJU

Vsakič znova, ko obiščem Porabje, se kljub temu, da živi v porabskih vaseh veliko ljudi slovenske narodnosti, počutim kot na tujem. Vendar za tako počutje ni kriva meja, ki jo prestopim, krivo je okolje. »Na kakšen način?«, boste vprašali. Takoj Vam bom odgovorila.

Pozdravna tabla na Verici – Ritkarovcih. Pozdravni napis je tudi v narečju

Sama ne govorim madžarsko, zato seveda ne razumem madžarskega jezika. Večina obvestil, javnih napisov, imen trgovin, vabil, plakatov... pa je v madžarskem jeziku. Kako naj se znajdem?

Glede na to, da me vsakič, vsaj kar se tiče prijaznosti ljudi in lepote pokrajine, ob prihodu v Porabje spremljajo prijetni občutki, me velikokrat zmede ravno to, da določenih stvari ne razumem. Edino kar mi nakazuje, da sem prišla na območje, kjer živi slovensko prebivalstvo, so dvojezične krajevne table oziroma topografski znaki. V primeru Dolnjega Senika celo trijezični napis, saj tam živi tudi nemško prebivalstvo. Dvojezične napise najdemo tudi na lokalnih krajevnih samoupravah, šolah, vrtcih...

Prvi vidni indikator uresničevanja pravice do svobodne rabe jezika predstavljajo določila o vidni dvojezičnosti v toponomastiki, napisnih tablah, razglasilih, obvestilih, opozorilih in tako dalje. Določila o vidni dvojezičnosti je mogoče najti tako v republiški zakonodaji kot v občinskih določbah.

Pravilnik o določanju imen naselij in ulic ter o označevanju naselij, ulic in stavb (Uradni

list SRS, št.11/80), v 25. členu pravi: »Na območjih, kjer živijo poleg pripadnikov slovenskega naroda tudi pripadniki italijanske oziroma madžarske narodnosti, se imena naselij in ulic na tablah navedejo v obeh jezikih. Zgoraj je napis v slovenskem,

spodaj pa v jeziku manjšine. Oba napisa sta enake velikosti.« V procesu dvojezičnega poimenovanja naselij in ulic dejavno sodelujejo pripadniki narodnih skupnosti.

Statut Občine Lendava (Uradni list RS, št.26/1999) v 71. členu pravi: »Na narodnostno mešanem območju so napisne table z označbo krajev, ulic, razglasil, obvestil in opozoril ter drugi javni napisi dvojezični. Dvojezične napisne table morajo imeti na narodnostno mešanem območju vsi občinski in državni organi, podjetja, gospodarske organizacije, zasebniki, javni zavodi, društva ter druge organizacije in skupnosti. Dvojezični napisi morajo zagotoviti enakopraven videz obeh jezikov.«

Enak člen vsebujejo tudi statuti ostalih prekmurskih dvojezičnih

nih občin: Moravske Toplice, Šalovci, Hodoš in Dobrovnik.

Tako je v Sloveniji. Kako pa je z dvojezičnimi topografskimi znaki na Madžarskem? Zakonska določila vseh konvencij in sporazumov so taka, da vsebujejo popolnoma enaka določila, kot veljajo v Sloveniji in se v Sloveniji tudi dosledno upoštevajo. Vendar v Porabju ni tako. Razen pri topografskih tablah s krajevnimi napisi. Najprej je navedeno ime v madžarskem jeziku in nato v slovenskem jeziku. Problem pa nastane pri ostalih javnih napisih, ki so večinoma vsi v madžarskem jeziku. Le redko zasledimo kakšen napis v slovenskem jeziku. Predvsem je to na ustanovah, kot so šole z narodnostnim programom, lokalne slovenske samouprave in podobno. Le redko kje vidimo slovensko ime trgovine, gostilne, da o slovenskem jeziku na plakatih, vabilih, obvestilih sploh ne govorimo.

Dvojezični napisi naj bi zagotavljali enakopravnost obeh skupnosti, večinskega prebivalstva in manjšine. Tako na

Krajevna tabla vasi Števanovci z vaškim grbom

žalost ugotavljam, da v Porabju slovenski jezik v javnih napisih ni dovolj dobro zastopan in upam, da bom v prihodnosti zasledila kakšno obvestilo, razglas ali vabilo na vaško veselico tudi v slovenskem jeziku.

Jasmina Papić

URAD VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA SLOVENCE V ZAMEJSTVU IN PO SVETU

Spoštovani rojaki v zamejstvu in po svetu, dragi prijatelji izven meja Republike Slovenije!

Naj gre ob začetku mojega mandata v svojstvu državnega sekretarja in vodje Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu moja prva misel k Vam, dragi prijatelji, ki živite v zamejstvu in širom po svetu in dan za dnevno, na različne načine, tkete in utrjujete vezi s Slovenijo. Dovolite, da Vas najprisrčneje pozdravim in hkrati izrazim željo po kar najboljšem sodelovanju z Vami vsemi.

Danes niso pomembni razlogi ali okoliščine, zaradi katerih ste se znašli izven političnih meja matične domovine, niti ni pomembno, kako močno ste se čutili povezane s Slovenijo. Bistveno je to, da se med Vami in nami vzpostavi in poglobi odnos medsebojnega zaupanja in sodelovanja.

Mi, Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, smo tukaj zato, da Vam bomo pomagali krepiti stike s Slovenijo, da Vam bomo stali ob strani v Vaših prizadevanjih za Vaš boljši status, za boljšo vlogo v družbi, v kateri živite. Za nas ste pomemben in nezamenljiv del slovenskega naroda. Četudi živite izven meja naše države, želimo, da bi s svojim znanjem, izkušnjami in zrelostjo čimbolj enakovredno sooblikovali slovenski narod in širšo skupnost. Prav tako smo veseli Vašega razvoja in uspehov v družbi, v kateri delujete in ustvarjate.

Republika Slovenija se je z vstopom v EZ in NATO in s skorajšnjim prevzemom Evra ter odprave mejne kontrole z ostalimi članicami Evropske zveze enakovredno vključila v družbo demokratičnih držav in tako uspešno zaključuje svoje desetletje in pol dolgo obdobje tranzicije.

Dosedanje dobre izkušnje sodelovanja med Slovenijo in Slovenci v zamejstvu in po svetu želimo seveda ohraniti, hkrati pa želimo skupaj z Vami iskati in graditi nove, današnjemu času in znanju primerne oblike delovanja. Vlada Predsednika Janeza Janše je z imenovanjem državnega sekretarja in oblikovanjem posebnega Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu potrdila svojo naklonjenost in pozornost do Vas, drage rojakinje in rojaki izven RS. Tudi priprava posebnega zakona, ki je prav sedaj v parlamentarni proceduri in s katerim želi Slovenija uzakoniti svojo tudi v ustavi zapisano skrb za Slovence po svetu, je temeljnega pomena za pravilno reševanje vseh odprtih vprašanj.

Skratka, kar nekaj razlogov imamo, da se lahko upravičeno veselimo novih možnosti za sodelovanje in medsebojno bogatenje. Tudi če ne bo šlo vse zmeraj gladko, lahko z dobro voljo in s pripravljenostjo do dialoga zaobidemo marsikatero oviro.

Ko se na tem mestu iskreno zahvalim svojemu predhodniku za ves njegov trud in delo, naj Vam ob koncu izrazim svoje resnično veselje, da bom lahko skupaj s svojimi sodelavci delal z Vami, in naj potrdim svojo največjo pripravljenost, da bomo lahko skupaj naredili nov korak v pravo smer.

Zorko Pelikan,
državni sekretar

Ljubljana, 1. december 2005

OD SLOVENIJE...

Drnovšek v Črni gori

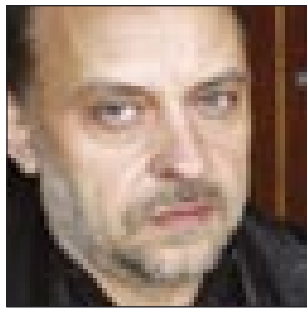
Slovenski predsednik Janez Drnovšek je na enodnevnem delovnem obisku v Črni gori, prvem kakega slovenskega predsednika, podprl predlog črnogorskih oblasti o preoblikovanju državne skupnosti SČG v zvezo neodvisnih držav Srbije in Črne gore, za kar sta se februarja zavzela črnogorski predsednik Filip Vujanović in premier Milo Djukanović. Z obema se je sestal tudi na pogovorih, kot tudi s predsednikom parlamenta Rankom Krivokapičem. V ospredju pogovorov so bili tudi dvostranski odnosi.

Moisiu obiskal Ljubljano

Predsednik republike Janez Drnovšek je v Ljubljani sprejel predsednika Albanije Alfreda Moisiuja, ki se je mudil na delovnem obisku v Sloveniji. Pogovarjala sta se o dvostranskih odnosih med Slovenijo in Albanijo ter o položaju v regiji. Precej pozornosti sta namenila tudi vprašanju Kosova. Albanski predsednik je v pogovoru med drugim izrazil željo, da bi Slovenija podprla Albanijo pri njenem približevanju Evropski uniji.

Poziv vladi k opustitvi predlaganih reform

Na Kongresnem trgu v Ljubljani so potekale množične demonstracije proti napovedanim vladnim gospodarskim in socialnim reformam. Nasprotovanje reformam je kljub slabemu vremenu z obilnim sneženjem izrazilo več deset tisoč ljudi, po ocenah organizatorjev naj bi se jih zbralo približno 40.000. Prvič so se v nasprotovanju vladnim politikam združili delavci, študenti, dijaki, kulturniki, zaposleni v javnem sektorju, upokojenci in številni drugi nasprotniki reform.

Feri Lainšček

NJENA PESEM

»Pravili so mi, ka mi leko tū napravite pesem,« je pravla, gda je prvi pout stoupila v muzički studijo.

Spoglednoli so se, zatou ka je nej niti edna, štera je ščela gratati popevkarica, nej prišla tak batrivna. Čūdivali so se pa vagali, zakoj si je tou sploj leko vūpala. Nej so jo poznali pa tūdi norčasta je nej bila videti. Samo njene velke oči so se svejtile, kak ka so že vse zgučani, pa njeno lepo tejlō se je zibalo, kak ka bi stala na odri.

»Pesem?« je zabrudivo tonmajster. »Tou bi mogouče šlou,« je skumavo. »Samo, draga gospa, ali vi sploj vejte, ka vse je za tou potrebno?« »Reči, muzika pa aražman,« je prikumala. »Pa muzikanti pa kakšij dvajset delovnih vōr,« me je pomežiknila. »Vse sam se o tom že pozanimala, pa tūdik plačala mo, če glij vejim, ka ste tū nej najbole fal,« se je nej ščela ranč pogajati nej.

»Ka pa glas?« se je te zgeno producent.

»Glas?« se je malo stavila. »Glas mo pa te probali...«

Tak so se te tūdik zgučali.

Pesmar, s šterim se je že tisti večer dobila na kavi, je vse do zazranka kovou verzuške. Probo je nekaj vōstisniti vse, ka je čūto, gda ma je sejdla naprouiti pa prejk dejvala duge nogē. Komponista je njegva ljubavna pesem tak zmejšala, ka je cejlo nouč sejdo pri klaviri pa napravo melodijo, štera se je vsejm vidla. Producent je bijo s tejm tak genjeni, ka je vkūp pouzvau najbōukše muzikante. Gda pa je ženska, šteroj so nej znali ranč imena nej, te rejsan prišla pa stoupila k mikrofonu, je bilou vsejm jasno: zvezda je bila rojena.

»Pa ka ste rejsan gvūšni, ka sam tou zadosta dobro spopejvala?« je bila te mlada ženska začūdo čistak tija. »Pa ka se tou moje popejvanje leko vcuj deje k tejm vašim irašnjim popevkaricam?« Segali so njoj v rokou pa prikumavali. Bili so navdušeni, pesem je bila rejsan trno dobra. Ženska je mejla v sebi neka, ka so druge nej mele. Ka točno je bilou tou, so nej mogli vōnajti, samo znali so, ka de njoj gratalo neka velkoga.

»Poslušajte me, gospa, že dvajset lejt sam v tom posli, pa dobro vejim, ka mam v rokaj,« je pravo producent. »Vejm pa tūdik, ka vam leko ponidim,« jo je prijo za rokou pa jo pelo k pisalnomi stoli. »Pravzaprav, leko tūdik povejm, ka vam v tom rosagi nišče ne more poniditi več...«

»O!« je pravla mlada ženska. »Ka naj vam povejm?«

»Sprijo mo vse vaše pogoje,« je zasoupo producent.

»Ne bojte čemerni namē, samo svojo pesem nūcam,« je skomignola. »Samo eno malo ploščo, štero mo vteknola v aparat...«

»Ne bojte no smejšni,« so vcuj stoupili tūdik drugi. »Že na sprto lejt do vaše plošče v vsej boutaj v rosagi po gezero falataj.«

»Nej, nej!« je odkumala. »Samo pritisnola bom na gombo, samo gnouk mo pritisnola, te de mi pa že mogo vōrvati, ka bi leko bila irešnja, če bi ščela...«

»Što?« so spitavali. »Što de vam mogo vōrvati?«

»Moj mouž,« se je zasmejala. »Povedati ma ščem, ka sam več, kak si misli,« je načmignila. »Gda de pa tou spozno, te mo me pa pá lepou dale kūjala, prala pa šivala pa pazila na deco.« Skumavali so, jo pregučavali pa tūdik silili. Samo, nika je nej pomagalo. Mlada ženska, šteroj so ranč nej znali imena, je drugi den prišla po svojo ploščo, te pa so jo več nikdar nej vidli.

Letos smo se že drugič srečali

27. avgusta 2005 so bili sakalovski gasilci na obisku pri gasilcih v Dobrni. Obisk je bil koristen in zanimiv. Takrat so nam obljubili, da nas bodo jeseni obiskali v Sakalovcih.

Iz jeseni je nastala zima. Obvestili so nas, da pridejo 26. novembra. Z veseljem smo jih

je bilo, ker so nam prinesli za darilo štiri cevi. Zahvaljujemo se gasilskemu društvu Dobrna. Hoteli smo jim pokazati naše Porabje v živo, ampak zaradi snega se nam ni posrečilo. Porabje so si ogledali na filmu. Imeli smo še toliko časa, da smo jim pokazali Slo-

čakali. Ura je bila enajst, gasilcev z Dobrne ni. Začeli smo se že bati, da zaradi slabega vremena ne pridejo. Močno je snežilo. Upali smo, da so gasilci in jih niti sneg ne more zadržati. Res je bilo tako.

Ob enih so se pripeljali z gasilskim avtom. Veseli smo bili, da smo se spet srečali. Na žalost so bili pri nas zelo kratek čas, ker so se ob petih že napotili domov. Veliko presenečenje

venski kulturni center, kjer je gasilce sprejel tudi predsednik ZS Jože Hirnōk. Zahvaljujemo se mu. Tu so imeli pozno kosilo in potem so se napotili proti Dobrni. Dogovorili smo se, da se bomo srečali dvakrat na leto, enkrat v Dobrni, enkrat pa v Sakalovcih, seveda v lepem vremenu.

Prostovoljno gasilsko društvo Sakalovci

Seja kuratorija Javnega sklada

Kuratorij Javnega sklada za narodne in etnične manjšine je zasedal 24. oktobra. Največ pozornosti je namenil pripravi Državnega srečanja manjšinskih gledališč in dramskih skupin, ki bo potekalo od 4. do 10. decembra v gledališču Thalia v Budimpešti. Porabske Slovence bo zastopala gledališka skupina Veseli pajdaši, ki bo nastopila 7. decembra. Prireditelj je javni sklad podprl s skoraj 13 milijoni forintov.

Kuratorij se je odločil tudi o mladinskih manjšinskih nagradah. Za to nagrado je kandidiralo 71 kandidatov, kuratorij je podelil 22 nagrad (Bolgari – 1, Romi – 2, Grki – 1, Hrvati – 1, Poljaki – 1, Nemci – 5, Romuni – 2, Rusini – 1, Srbi – 1, Slovaki – 2, Slovenci – 1, Ukrajinci – 1).

Mladinsko manjšinsko nagrado pri Slovencih je dobila Gyöngyi Bajzek, sodelavka Zveze Slovencev na Madžarskem. Podelitev nagrad je potekala 4. decembra na otvoritvi Državnega srečanja manjšinskih gledališč v Budimpešti.

Ob koncu leta (13. decembra) bodo predali tudi državno priznanje »Za manjšine« v madžarskem parlamentu. Med letošnjimi dobitniki ni slovenskih nagajencev.

Priznanje »Za kulturo manjšin na Madžarskem« (PRO CULTURA MINORITATE HUNGARIENSIS) pa bo prejel Mešani pevski zbor Avgust Pavel, ki deluje pod okriljem Zveze Slovencev na Madžarskem. Podelitev bo v Budimpešti, 18. decembra.

Ferenc Kranjec
član kuratorija

IZ SAKALAUVEC V BRAZILIJU

(Težave v tihinskem svejti – iz pau kila graja bogati gratati)

Gda so tetica s svojim možaum, stricom Karolom, domau prišli, so mi človek dosta pripovedjali. »Nej je vse zlat, ka se svejti. S kakšnim velkim veseljem smo odšli v dalečen svejt, takšno veliko razočaranje (csalódás) nas je čakalo. Nika je nej tak bilau, kak smo si mislili pa pogučavali. Iz ednoga srmastva smo v drugo srmastvo spadnili. Farmerdja so s črnimi dali delati, ka so je iz Afrike pripelali. Na začetki 20. stoletja so ešče na veliko odavali lidi. Tisto lüstvo je za djesti pa za kvartir delalo. Bejlo lüstvo, stero je iz Europe tavô prišlo, so nin nej goravzeli delat. Ka mo zdaj? - smo si pogučavali. Nazaj ne moremo, ka pejnaz nemamo,« so mi gučali možak Karol. »Od gladi pa dun nemo mirali, vej smo pa mladi pa zdravi. Nika začnemo. Brazilija je vólka. Telko grünta pa goštjé leži, pa nejma verta. Mi ga za svojoga vzememo pa mo vertivali. Prišli smo v edno mesto, se nam je povidlo pa smo tak skončali, ka tam ostanemo. Lejpa čista voda je tekla, gauška je bila, grünt je bijo. Najšli smo dosti aluminijasti bečk, ranc smo je zrezali pa smo naredli eno ižo, ka če je dež išo, smo nej mokri bili. Drva so bile, ka smo leko ogenj nalagali, ka so noči zatok mrzle bile. Vodne je vrauče bilau. Ribe smo lovili pa smo je na ognji spekli. Iz kukarčne mele smo si krüpekli, kaupali pa prali smo pa v reki (folyó). Srmastvo pa nevala človeka na dosti vse navči. Nejsmo v caglost spadnili, mladi pa veseli smo bili. Vej pa če nas Baug ne odvrže, se vsikši den nika nauvoga zgodi. Nejsmo lapci bili, po srmačkom smo živeli, dapa sami svoji gospodarge smo bili. Ništje nam je nej zapovedo, ništje nas je nej zaganjo, tak smo delali, kak nam je

vola bila. Tak smo mislili, dostajta mamó, ka smo eštje mladi. Dja sam si nika vózošpekolejro pa sam ženi pravo, ka mo zranja v varaš pa kauli poglednem, kak kaj je tam. Par dni naj me ne čaka. Nikše pejnaze sam eštje emo pa sam se na paut podau. Kakši 25 km sam išo pejški, po tistim sam se pelo s cugom pa sam se pripelo v varaš Santos. Kaulek poglednam po placi, ka lüstvo tam najbolje kipüvle. Pa ka misliš, ka so najbolje iskali? Gra (fižol). Tau je tam nacionalno gesti bilau. Sam si nika zmislo, pa sam tjüpo gra za semen. Samo tau baja bila, ka sam malo pejnez emo pa sam samo pau kila graja daubo. Nika ne deja, sam si mislo, vej pa na leto ga leko štirifart pripauvam. Domau sam prišo pa sam ženi pravo, ka sam najšo bogastvo. Pokazo sam ji gra. Tau je tvojo bogastvo, tebi se je vejndrik zmejšalo, mi je pravla žena. Vej pa, če dja tau stjüjam, miva tau nagnauk zejva. Na, na... sam pravo, te gra se nede küjo, te de se sadijo. Na drugi den sva posadila gra. Za dva pa pau mejseca je iz pau kile graja 5 kil zraslo. Tistoga sva pá vse posadila pa sva že 50 kil graja mejla. Iz tistoga sam 30 kil audo, 20 kil sam posado, za dva pa pau mejseca smo dobili 200 kil. Tau je tak šlau 3-4 lejta, te smo že telko pejnez meli, ka smo si ram kúpili v Sao Pauloni pa smo bauto oprli. Bauta je tó fejst išla, za par lejt smo že šest ramov meli. Rame smo vódavali, arendaše smo meli. Za par lejt je tau telko prineslo, ka smo v Santosi pri maurji parcejle kúpili pa smo hotel dali zozidati. Tau je tak, mo' dejte,« so mi pravli, »kak sve-to pismo piše: Ištji pa najdeš, prosi pa zadobiš, klonckaj pa se ti opre.«

Veseli pajdaši v Černelavcaj

Dostavse nam leko mauč da. Najvekšo mauč človeki da lübezen pa poštenje. Te misli so mi zatok napamet prišle, ka sam te dni nika sploj lejpoga doživela, z menov vred pa gledališka skupina Vesejli padaši tó. Znano je, da v Števanovci dela slovenska gledališka skupina zdaj že šesto leto.

Lani, gda so ljudski pevci in godci iz Gornji Petrovec notpokazali svoj CD, sam se spoznala z Marjanov Škrilec, stera vodi ljudske pevke in pevce v Černelavcaj. Po tistom smo na Dolenji Senik pozvali njini zbor, gda je slovenska manjšinska samouprava mejla prireditve. Te so oni meli čudoviti koncert.

Marjana Škrilec je pa tak mislila, da bi od nas k njim pozvali edno skupino zatok, naj bi se bole spoznali Porabci pa Prekmurci. Tau se je njej maksimalno pršikalo.

27. novembra se je napotila v Černelavce gledališka skupina »Veseli pajdaši«. Černelavci so sploj blüzi Murske Sobote, pa je tau trnok lepo naselje. Te den so meli svoj svetek pa so pozvali v kulturni dom lüdi, naj bi poglednili gledališko skupino, stera je zašpilala komedijo »Šaula včeraj, šaula gnes«.

Publika, štera je sploj velka bila, med njimi je bio njigvi župan, se je sploj dobro mejla. Kakoli ka mi v Porabji eden arhaičen slovenski gezik gučimo, nas v Prekmurji razmejo. Iz srca so se smejali vsi navzauči, etak je pa nam sploj lepau bilau. Po igri so nas s takšov ljubeznostjov kauleg vzeli, ka vsi tak čütimo, ka se je z nami eške kaj takšoga nej zgodilo. Človek je čüto tiste žarke lübezni, ka so na nas »sijali«. Nej se je šteló slabo vrejmen, nika slaboga smo v tistij lejpj vóraj nej čütili. Samo smo čütili lübezen pa poštenje. Zatok pa lejpa vala Marjani Škrilec, lejpa vala vam vsem, ki ste tam bili, lejpa vala Černelavci.

Slovenskoj zvezi, društvi »Za lepšo ves« v Števanovcaj se pa zahvalimo, da nas podpirajo, gor držijo.

Irena Barber

Karol bačina je samo za tau žau bilau, ka so stari gratali. Gda so mi tau pripovedjali so 65 lejt stari bili. »Njajte, njajte, vej sta pa vi eštje nej tak stari. Leko eštje dvajsti lejt živete,« sam jim pravla. »Vcejlak drugo je 25 lejt živeti, gda si mladi pa pri močaj, gda si pa stari, je žalost,« so mi odgovorili. Dja sam človeki dobro šacala, 1993. marciuša so mrli, gda so 93 lejt stari bili. Od tetice smo

dobili slejdnjo pismo 1999. leta. Zvali so me, naj dem na gledanje k njim, dapa dja sam se te v Meriko pripravlala, ka je moja sestra trno betežna bila. Gda sam jim tau napisala, ne vej, če so čemerni gratali, dapa več sam nej odgovora dobila. Ne vej, če so eštje živoči ali mrtvi, dapa že lej, jim, naj jim gospodni Baug dobro dá etak ali tak.

Ema Sukič

... DO MADŽARSKE

Proračun s precejšnjim primanjkljajem

29. novembra je madžarski parlament po šesturnem glasovanju sprejel proračun R Madžarske za leto 2006. Prihodki bodo znašali 5.976 milijard forintov, medtem ko bo odhodkov 7.507 milijard. Načrtovani primanjkljaj (1.533 milijard) je uspelo poslancem v manjši meri ublažiti, tako bo znašal 1.531 milijard forintov.

Višegrajska četverica nasprotuje

1. decembra je Budimpešto obiskal Tony Blair. Na pogovorih z madžarskim premierjem Ferencem Gyurcsánym je bilo največ govora o britanskem predlogu unijskega proračuna za obdobje 2007-2013. Pred obiskom je to vprašanje usklajevala tudi višegrajska četverica (Madžarska, Slovaška, Češka, Poljska), ki pričakuje proračun pod predsedovanjem Velike Britanije, kateri bo upošteval tudi interese novih članic, torej nasprotuje temu, da bi kohezijska sredstva novim članicam znižali za 10 odstotkov.

Programi, prireditve

- 11. decembra bo božični koncert v cerkvi na Gornjem Seniku, na katerem bodo sodelovali ljudske pevke iz Monoštra in cerkveni zbor iz Nuskove v Prekmurju.
- 16. decembra organizira Zavod R Slovenije za šolstvo OE Murska Sobota prednovoletni kulturni popoldan v Mariboru. Učitelji slovenskega jezika v narodnostnih šolah v Porabju, učenci 7. in 8. razredov ter kulturni delavci si bodo ogledali staro mestno jedro Maribora in slovensko gledališko klasiko Ivana Cankarja Hlapci v Slovenskem narodnem gledališču.
- Mešani pevski zbor Avgust Pavel bo 18. decembra v Budimpešti prevzel priznanje PRO CULTURA MINORITATE HUNGARIENSIS, ki ga podeljuje Madžarski kulturni inštitut.

PRI SABATINI NA VERICI

Dostakrat, gda sam se iz Verice prejk v Ritkarovce pelo, sam o tejm zmišlavo, gde je meja med dvōma taloma vesi. Ovak tau nikdar ne zvejm, samo te, če si gnauk vzemam čas pa stanem pri Sabatini, šteri skrak pri meji morajo meti ižo, mi je na pamet prišlo ranč te, gda sam se pri nijj tapelo. Zdaj sam stano, sam se odlaučo pa sam rükverc zakapčo. Ranč so jim obed pripelali s kombijom. Franci na stombaj stojijo pa tak čakajo, naj auto malo skrajnej pride pa naj jim nede trbelo v snegj staupiti. Na, ranč dobroga reda sam prišo, sam se škrabo po glavej.

• *Leko vas nika pitam, Franci bači?* kričim že audalič, nej ka bi notra odišli.

»Zaka bi pa nej leko pito, poj notra, vejpa neva tū na stombi stala.« Kak so mi kūnjina dvera oprli, toplino sam že venej na folaši pozno. Nej čūda, ka je tak toplo pri nijj, vejpa oni ešče stari notrazozidani špajert majo. »Sedi si dola,« pravijo.

• *Kama se vi zdaj te držite, k Verici ali k Ritkarovci?*

»Mi se k Verici držimo zato, ka je potok meja. Tau je vsigdar tak bilau. Tau so že meni moj dejdek tak prajli,« pravijo tetica Mariška pa z rokauv kažejo na potok. »Eti, te tau, gde smo mi, tau se es k Verici drži. Zdaj je že skur tak vseedno, zato ka nas je že malo. Sploj pa Ritkarovčanov. Zvekšoga so rame že vse Vaugri dolapokipūvali.«

• *Starejši, zdaj, gda je dolaspadno snegj, ka kaj delate?* »Starejši smo tašoga reda, gda snegj dolaspadne pa je sklisko, notrazaprejtī. Žila več ne drži-

jo tak, kak bi trbelo, zato pa človek naletja taspadne. Te pa bola nikam nedemo, ešče vō iz rama nej.«

• *Sto vam pa te drva notra v ram nosi?*

»Zato telko napravim, če mo včasim po štiraj ūšo,« se smejejo Mariška.

• *Ovak bi zmrznili, nej?*

»Jaj, Baug te vari, nalagati trbej. Mi fejst nalagamo, zato ka smo trno zmrznjeni.«

• *Drva mate?*

»Mamo, mamo zavolē. Telko se mladi morajo brigati za nas. Mauž je tō v špitalaj bijo, on več tak tō ne lada kak gnauk svejta. Z motorkov več tō ne mora delati, tak ka tau zdaj vse na mlade čaka.«

• *Kak pa te po krū deta?*

»Hvala Baugi, samouprava ma

• *Gda te zabadali?*

»Tau ešče ne vejmo, vejn gnauk januara.«

• *Vido sam, ka vam ešče obed vōpripelajo pa kūjati tō nej trbej. Ka delate te cejli den tū v kūnji?*

»Zvekšoga ležimo.«

• *Ka delate te vnoči?*

»Spimo pa televizijo gledamo. Gda nej, te pa gledamo vō na okno, kak posvejt svejti pred ramom.«

• *Te vam zato dobro de, ne moreta se žaurgati.*

»Ja, tau bi etak vse dobro bilau, če bi ešče zdravje meli vcuj. Samo tau je baja, ka ga nega,« pravijo Franci bači pa si stolec malo bola vcujpotegnejo k stauli.

• *Prvin ste zato gvūšno dost mogli delati.*

»Jaj, tau ranč ne pitaj. Zato ka smo nauri bili, zdaj smo pa natau prišli. Samo tau, ka

li lejs?

»Zato, ka v leta doma trbelo delati pa pavrom orati pa vse drūgo tašo, kama so konje nūcali.«

• *Kelko kubikov lesa ste leko gnauk s kauli notra v Varaš pelali?*

»Sūja drva dva kubika, če so sirauva bile, te samo kubik pa pau.«

• *Če snegj bijo, kak ste te pelali?*

»Te sam s sanami pelo, zato ka te so paut nej tak dolaspucali kak zdaj. Dola po brgej, naj sani ne odletijo, sam lanc kauli zvezo pa te so se nej tak fejst čujškale. Ovak bi konja vse poklau po tej velki brgaj.«

• *Gda ste odali konje, potistim so vam nej falili?*

»Kaj bi pa nej falili. V Zalae-gerszeg sam ūšo pa sam kūpo enga konja nazaj. Lejpi konj je bijo, dapa tak nauri, ka smo

jo prišo, tak nauri bijo, ka z glavauv notra v baur dūno.«

• *Leko ka je slejpi bijo, nej?*

»Vraga bijo slejpi, nauri je bijo kak Lucifer. Če je kakša mlaka bila napauti pa sam ga zacmaro, naj ne veznemo, negva vōro, te na srejdī v mlaki stano.«

»Preveč dosta smo mi zato trpali,« pravijo Mariška.

• *Vidim, ka mate peč. Šegau mate v njej krū pečti?*

»Melo nejmam, pa če bi mejla melo, ti meni povej, dragi človek, dvōma je vrejdo pečti.«

• *Te bi sausedi tō dali.*

»Tau se nej trbej bojati, tej Vaugri bi vzeli, petkrat bi prajli, ka baug plati pa leko deš, odkec si prišo. Nej bi prajli, ka nej trbej,« se smejejo Franci bači. »Tau bi prajli ka: Szivesen megesszük!«

• *Vi si zato delo tū notra tō najdete, tau se vidi. Zato, ka se špajert tak svejti kak gledalo, pravim tetici Mariški.*

»Svejti se, dapa nej tak, kak bi trbelo.«

• *Zaka, kak bi trbelo?*

»Tak, ka če človek ta stane, naj se vidi v njem kak v gledali. Te je redno spucani. Moja pokojna mati je vsigdar taši špajert mejla. Dapa moji prsti tau več ne ladajo, že sam nej tak mlada. Nej čūda, vejpa z možaum že petdesetsedem lejt vkūper živeva. Lejta tadejo, ka ma vejmo.«

• *Etakšoga reda v zimi, gda je velki snegj, zaka se ne špilate karte?*

»Prvin, gda sam dja doma dekla bila,« pravijo Mariška, »dja sam se dosta špilala karta. Dapa zdaj se že s starim ne špilava, ka se nama vnauža.«

• *V špajerti so vejn drva dolapogorela, ka se nika ne čūje, ka bi kaj paukalo.*

»Te moram naložiti,« pravijo Mariška pa že gorskaučijo s stauca. »Ovak zmrzneva s starim,« se smejejo.

»Dja sam nika djau gora,« pravijo Franci bači, »dapa te leko, ka so se nej vužgala.« Pa si stolec kraj od staula potegnejo vcuj k toplomi špajerti.

K. Holec

»Obed nam pripelajo vsakši den,« se smejejo Franci bači

»Špajert več ne morem tak lopau spucati, ka moji prsti več ne ladajo,« pravi tetica Mariška

zato mujs bilau, če si se sto kaj brigati. Kelko sam po foringi odo,« pravijo Franci bači pa si stolec ešče bole vcuj potegnejo k stauli, naj se bola čūje, ka povejo. »Dva konja sam emo pa štirideset lejt sam bijo foringaš. Od tec sam lejs notra v Varaš vozo, ka so ga pavri oda-vali. Pa zvekšoga vse pozimi, zato ka je te bijo čas.«

• *Kelko so vam za foringo plačali, če ste koma drva v Varaš pelali?*

»Tau že stalno ne vejmo, zato ka je tau po kubikaj šlau. Če se dobro spomnim, te vejn trideset-štirideset forintov.«

• *Zaka ste samo v zimi vozi-*

nej ladali z njim. Če trūden grato, te ešče vrag nej lado z njim.«

»Te sam dja orala,« pravijo Mariška, »stari pa poganjo. Tau je tak bilau deset lejt. Zdaj se tō v glavau mlativa, kak sva nauriva bila. Te mali traktor, ka ga zdaj mamo, bi že te leko kūpili pa bi se nej telko mantrali.«

• *Kak ste leko tašoga nauroga konja kūpili?*

»Tau se naletja posreči. Zato ka tisti, ka ga odavajo, že znajo, kak trbej konja odati. Gda domau prideš, za dva-tri kedne vpamet vzemeš, ka si kūpo. Meli smo mi enga tašoga nauroga konja, šteri, če je v gaušt-

OTROŠKI

Miki Roš

IZ MOJOGA DNEVNIKA

Ime mi je Janina. Kelko sam stara, vam ne ovadim, ka se takšo deklin ne spitavle. Leko pa vam povejm, ka eške ojdin v šoulo. Dnevnik sam začala pisati zato, naj ne pozabim, ka se mi je zgodilo v dnevaj mojoga življenja.

Na, vej človek ne mora samo tak tapozabiti, ka se njemi je zgodilo. Dapa nigdar se ne vej. Dnevi mojoga življenja so se začali pisati, pa je zato tou moj dnevnik, ka se v njem piše od moji dnevaj.

TAKŠI DEN, BREZI STEROGA NEGA
DRUGOGA DNEVA, KA PRIDE ZA NJIM

Dragi moj Dnevnik, skur sam ostanola brezi pameti. Skur sam ostanola brezi pameti, tak sam broдила. Tak sam broдила, ka sam skur ostanola brezi pame-ti. Rajsan! Najbole za istino! Tak se tou godi z nami mlajšimi, gda se spita- vlemo pa li spita vlemo, pa samo spita vlemo. Nega pa na svejti nikoga, ka bi nam na ta naša pitanja kaj na- zaj povedo. Na, vej se takš- ni tō najdejo, dapa trbej je pitati. Samo če me je pa sram pitati, kak naj koga pitam? Zato bi na toum svejti moglo biti vcejlak ovak, kak pa je zdaj. Pa- met pa glave naši starišov bi mogli biti tak naprave- ne, ka bi same od sebe na tou gor prišle. Ja, same od sebe bi gor prišle, gda se nam v naši glavaj narodi kakšo nouvo pitanje. Dragi moj Dnevnik, tou bi bilou veseldje. Ali vseeno bi mo- gla biti napravljena edna mala kontrola. Stariške bi nej smeli pa mogli gor pri- ti na vsikšo pitanje. Samo na tista pitanja bi gor leko prišli v naši glavaj, za stere bi mi škeli, naj gor pride- jo. Pa bi nej smeli drugoga v naši glavaj tō nej videti. Samo tisto, ka bi bila naša vola. Tak bi nam rejsan leko sami od sebe kaj pove- dali na naša pitanja, nam pa bi sploj nej trbelo nika pitati. Samo bi na tista pitanja trno krepko broдили.

Tak sam si že- lejla cejli gnešnji

den. Moj ata pa moja mama pa sta samo ojdla mimo mene. V meni pa se je kū- jalo pa kūjalo, kūjalo in se eške vsigdar kūja. Ja, dragi moj Dnevnik, kūja se nika trno velkoga, bar tak si bro- dim. Leko pa, ka se sploj nika ne kūja. Kak naj tou vej, če pa mi niške ne vej povedati. Name pa je sram pitati. Dapa tebi dun vōova- dim. Drugo mi ne ostane. Če mo eške malo v sebi no- sila, vejn se razpaučim.

Zgodilo se je gnes v šouli. Na, že se godi eno tri ali štiri dneve. Gda ga vidim, mi srce začne bole brž mla- titi. Kak če bi škelo bežati za njim, za Benčinom. Ja, gda vidim Benčina, srce mi mlati, roke mi gratajo mok- re, v kolenaj se mi napravi mejkoča, pa začnem guča- ti vse vkriž. Gnes se je tou vsevküper godilo najbole za istino pa najbole moč- no. Ne vüplem si brođiti na glas, dapa tak se mi vidi, ka sam zalüblena v Benčina. Kak naj vej, če je tou isti- na ali nej? Vej sam pa eške nej bila nigdar zalüblena! Dapa kak sam čüla, bi leko bila. Tak se je čütila moja sestra Zana tō. Bar tak mi je gučala od svoje prve za- lüblenosti. Kak naj vej, če sam zalüblena ali sam nej? Če pa moji stariške ne vidi- jo, ka mi je v glavej. Name pa je sram pitati.

Zranja de sobota. V soboto ne idemo v šoulo. Tou je po ednoj strani dobro. Bar nemo mejla meka kolena, nede mi mlatilo srce, nemo gučala vse vkriž pa nemo

mejla mokri rouk. Zato, ka nemo vidla Benčina. Dapa po dugoj strani me že man- tra. Pa v mene že odi žalost, ka ga nemo vidla. Zakoj pri vragej so naši stariške eške odli v soboto v šoulo, nam pa več nej trbej!? Vejš, kak drugo mo mogla čakati, ka mo ga znouva vidla? Neš- kem, ka sploj pride vütro! Pa neškem, ka sploj pride nedela! Škem, naj včasim za petkom pride pondejlek! Škem titi v šoulo vsikši den! Boug moj, pa ka se je meni vcejlak zmejšalo, ali ka mi je? Vej pa nemam trno rada šoule. Boug moj, vej pa ge sam rejsan zalüblena. Vej pa brođim samo na Benči- na. Kak je touuuuuu leee- eepoooooooooooooooooooo!

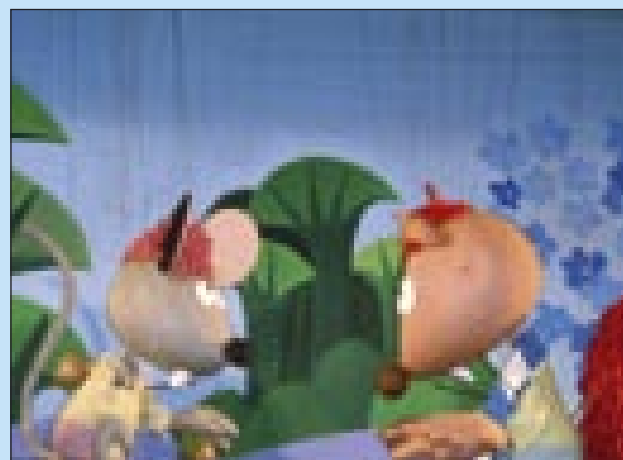
Na, lejpa ti vala, dragi moj Dnevnik! Kak lepou si mi vōovado, ka sam zalüblena. Tou mi tak lepou ne bi vedo povedati nej moj ata pa mi ne bi vejdlaraztomačiti moja mama. Uuuuuuuuuu- aaajjjjjjjj, kak sam zalüble- na v Benčina! Dapa vseeno ne vej, kak naj napravim, ka mo zranja šla v šoulo? Kak naj dem v šoulo, ka se srečam z njim, če pa nega šoule? Na tou pitanje pa mi ti tō ne moreš nika nazaj povedati, geli? Tak mi ne ostane nika drugoga, samo brođiti tadale. Brođiti tada- le, kak ga leko srečam zvün šoule. Mogouče mo se pela- la do travnika. Tam podje špilajo nogomet. Leko ga tam srečam. Ali pa mo se vozila z biciklinom gor pa doj po našom malom vara- ši. Leko de un tō klačo pe-

Ljubljansko Lut-
kovno gledališče
v Porabju

KOTIČEK

»Prav majhna je ta miška, veliko nje gorje, kako naj ga prenese to drobceno srce?

Ne puščajmo je same, vse miške iz Ljubljane in še iz drugih krajev, vsakdo naj jo obišče: vabimo vas v ljubljansko Lutkovno gledališče!«

To malo pesmico je napisala Svetlana Makarovič leta 1986, ko je napisala tudi besedilo lutkovne igre z naslovom Sapramiška. Porabskim malčkom in šolarjem pa ni bilo potrebno odpotovati v Ljubljano, Lutkovno gledališče iz Ljubljane je prišlo v Porabje. 29. novembra se je v monoštirski gledališki dvorani zbralo ka- kih dvesto malčkov in osnovnošolcev, da bi si ogledali, kaj se bo dogajalo z miško, ki se je potepala že po Nemčiji, Portugalski, Braziliji, Japonski ... Gostovanje Lutkovnega gledališča iz Ljub- ljane je organizirala Zveza Slovencev na Madžarskem.

dale. Ali pa odidem v kino. Kelko sam zvejdla, rad gle- da filme. Leko pa njemi na- pišem pismo. V njem njemi vōovadim, ka sam zalüble- na v njega, pa bi rada bila, če bi un biu v mene tō za- lübleni. Rejsan ne vej, ka naj napravim s seuv pa s svojim zalüblenim srcom. Zagnouk de najboukše, ka samo brođim na njega, na njegve kmične oči, na njeg-

ve duge prste, šurki smeji, na piko na lejvom lici, pa brođim na vöter, ka naj na- pravi, gda de mimo mene, brođim na naja v sprtlejt- noj travi, na naja v bali na šouli, na naja, kak se še- tava po našom malom varaši ... Tak sam zalüblena, ka se mi vse mejša!

KAUT

MLAŠEČI

PORABJE IZ OBJEKTIVA

OBOŽUJEM ZIMO NA DEŽELI

*(Spomini na otroška leta v
Puconcih)*

Obožujem pristno zimo na deželi,
Osamljeno drevo na zasneženem polju,
srce ogreva rahlo naletavanje spominov,
ki poplesujejo v zahajajočem soncu.

Z vso silo misli iz preteklosti obujam,
ko s sanmi smo se vozili tam na bregu,
v vasi daljni, nekje v zemeljskem paradižu...
spomini blede često se mudijo na tem mestu.

A ko se tema je počasi legla na zemljo,
slovo smo vzeli od bregov poznanih,
hiteli urno v tople svoje smo domove,
kjer nas z večerjo čakala je sladka mati.

Belina snežnih polj še vedno me privablja,
čeprav ne najdem več nikjer topline doma,
tudi mati sladka me z večerjo več ne čaka,
le žalost grenka bolno mi srce razjeda.

Pogosto si želim nazaj v domači kraj,
kjer še vedno dom moj nekdani stoji,
varuje doživljaje burnih let mladosti
skrivnosti moje večne čase obdrži.

Ko krajši čas v domačem kraju se mudim,
kot v pravljici spomini let mladosti oživijo,
ko za hip ob grobu starega očeta postojim,
se grenke bolečine v solzah raztopijo.

Suzana Guoth

Pripovedi iz Muzeja Murska Sobota

Sedežna garnitura

V baročnem saloni Muzeja Murska Sobota stoji ta lepa sedežna garnitura ali pa če škete, stilski komplet za sedeti. O njem bi leko včena glava dosta vejdlja povedati; gda so ga majstri napravili pa v kakšnom stili, kakšne lake

in farbe so nūcali pa eške kaj drugoga tō. Gda pa človek gleda takšen sto s stolicami, si leko vsefele brodi tō. Leko vidi na stoucaj sedeti ženske v indašnji gvantaj, kak se potiūma zgučavlejo o kakšnom krali, ka zranja pride k njim. Leko so za tejm stolom sejdli gospoudje v uniformaj, steri so se zgučavali, gda de se začnila bojna. Ali pa je ranč na tistom stouci na lejvom kraji sejdla mlada domanja grofica, gda jo je prišo prosit nikšen tihinski grof, če jo leko vzeme za ženo. Leko pa je nej za tejm stolom nigdar niške nej sejdo, liki je biu napravljeni samo za tou, naj ga lidge gledajo. Sto vej, stera pripovejst iz muzeja se je za istino zgodila. Leko pa, ka ji je bilou več, nej pa samo edna.

Miki Roš

Porabje

**ČASOPIS
SLOVENCEV NA
MADŽARSKEM**

Izhaja vsak četrtek

**Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič**

Naslov uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.
p.p. 77,
tel.: 94/380-767
e-mail:

porabje@mail.datanet.hu
ISSN 1218-7062

Tisk:
EUROTRADE
PRINT d.o.o.
Lendavska 1
9000 Murska Sobota
Slovenija

Časopis izhaja z denarno
pomočjo Urada RS
za Slovence v zamejstvu
in po svetu ter
Javnega sklada
za narodne
in etnične manjšine
na Madžarskem.